

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات

بهداشتی – درمانی

شهید بهشتی

دانشکده بهداشت

شاخه‌های مختلف دوره‌های MPH

سال تحصیل ۱۳۸۶-۱۳۸۷

گرایش بیماری‌های گوارش و کبد

پیشنهاد دهنده: مرکز تحقیقات گوارش و کبد

برنامه آموزشی دوره MPH با گرایش بیماری‌های گوارش و کبد

مقدمه	۱۲۸
جدول ۱- دروس اصلی MPH با گرایش اپیدمیولوژی بیماری‌های دستگاه گوارش در نیم سال دوم سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶	۱۲۹
نام درس: بیماری مری و معده (۳ واحد)	۱۲۹
جدول ۲- برنامه درسی بیماری مری و معده	۱۳۰
نام درس: بیماری‌های کولون - بیماری‌های پانکراس (۳ واحد)	۱۳۱
اهداف کلی:	۱۳۱
اهداف بینابینی:	۱۳۱
جدول ۳- برنامه درسی بیماری‌های کولون - بیماری‌های پانکراس	۱۳۲
نام درس: بیماری‌های کبدی و صفراوی : هپاتیت‌ها (۳ واحد)	۱۳۳
اهداف کلی:	۱۳۳
اهداف بینابینی:	۱۳۳
جدول ۴- برنامه درسی بیماری‌های کبدی و صفراوی : هپاتیت‌ها	۱۳۴
نام درس: بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی (۲ واحد)	۱۳۵
اهداف کلی:	۱۳۵
اهداف بینابینی:	۱۳۵
جدول ۵- برنامه درسی بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی	۱۳۶
نام درس: سرطان‌های دستگاه گوارش (۲ واحد)	۱۳۷
اهداف کلی:	۱۳۷
اهداف بینابینی:	۱۳۷
جدول ۶- برنامه درسی سرطان‌های دستگاه گوارش	۱۳۸
نام درس: اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی	۱۳۹
اهداف کلی:	۱۳۹
اهداف بینابینی:	۱۳۹
جدول ۷- برنامه درسی اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی	۱۴۰

برنامه آموزشی دوره MPH رشته بیماری‌های گوارش و کبد

برنامه تکمیلی نیمسال دوم

دکتر محمدرضا زالی

مقدمه

بیماری‌های دستگاه گوارش و کبد و علایم آزار دهنده آن نظیر اسهال، یبوست و درد شکم سهم از شیوع بسیار زیادی برخوردار هستند و همه ساله هزینه بالایی را جهت تشخیص و درمان به جامعه تحمیل می‌کنند. شناخت بیماری‌ها و شکایات گوارشی جنبه‌های مختلفی از علوم شامل ژنتیک، میکروبیولوژی، طب داخلی، آنکولوژی، اپیدمیولوژی و آمار زیستی را دربرمی‌گیرد. با پیشرفت تکنولوژی و شناخت عوامل ژنتیکی، نقش آنها در ایجاد بیماری‌های گوارشی و کبدی مورد بررسی قرار گرفته است. از طرف دیگر بسیاری از بیماری‌های گوارشی و کبدی شامل بیماری‌های اسهالی و ناشی از غذا و هیپاتیت‌های ویروسی از طریق عوامل عفونی منتقل می‌شوند که بایستی راه‌های انتقال و پیشگیری آنها به دقت مورد بررسی قرار گیرد. ما همه ساله شاهد همه گیری‌های اسهالی در جامعه هستیم که نیازمند برنامه‌های مراقبت و به کارگیری راه‌های پیشگیری از آنها است. شناخت بیماری‌های گوارشی، پاتوژن آنها، عوامل خطرزا و راه‌های پیشگیری آنها با توجه به شیوع بالای آنها و اثرات آنها بر سلامت جامعه باید مورد توجه جامعه پزشکی قرار گیرد.

از این رو دوره فشرده یک ساله‌ای تحت عنوان دوره عالی تحصیلات تکمیلی بهداشت عمومی (Master of public Health=MPH) در زمینه بیماری‌های گوارشی و کبدی معرفی می‌گردد که طی آن به آموزش بیماری‌های گوارشی و کبدی، راه‌های تشخیص، شناخت عوامل خطرزا، شناخت عوامل سبب زا، راه‌های انتقال، راه‌های پیشگیری، بار بیماری، ویژگی‌های اپیدمیولوژیک، درمان و نحوه بررسی اپیدمیولوژیک این بیماری‌ها می‌پردازد. در طول این دوره بر دانسته‌های نظری و مهارت‌های عملی فراگیران، به نحوی افزوده خواهد شد که علاوه بر شناخت بیماری‌ها قادر به انجام پژوهش‌های عرصه‌ای بالینی و آزمایشگاهی مرتبط با سلامت و بیماری، به کارگیری شیوه‌های حفظ ارتقاء سلامت، کنترل و گزارش‌دهی صحیح همه‌گیری‌ها خواهند بود.

جدول ۱ - دروس اصلی MPH با گرایش اپیدمیولوژی بیماری‌های دستگاه گوارش در نیم سال دوم سال تحصیلی ۸۷ - ۱۳۸۶

واحد درسی	تعداد واحد	نوع واحد	ملاحظات
بیماری‌های مری و معده - روده کوچک	۳	نظری	
بیماری‌های کولون - پانکراس	۳	نظری	
بیماری‌های کبدی و صفراوی - هپاتیت‌ها	۳	نظری	
بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی	۲	نظری	
سرطان‌های دستگاه گوارش	۲	نظری	
اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی	۳	نظری-کارگاه	
پایان نامه	۴ واحد	مرتبط با گرایش	

نام درس: بیماری مری و معده (۳ واحد)

سوءهاضمه و ترش کردن از شکایات شایع در سطح جامعه هستند که نیازمند بررسی‌های تشخیصی جهت تعیین علت آن است. با توجه به اهمیت این بیماری‌ها در وضعیت سلامتی جامعه در دوره MPH گنجانده می‌شود.

اهداف کلی:

۱. شناخت بیماری‌های مهم مری و معده
۲. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های مری و معده
۳. شناخت راه‌های پیشگیری از بیماری‌های مری و معده
۴. شناخت عوامل عفونی (هلیکوباکتر پیلوری) موثر بر بیماری‌های مری و معده

اهداف بینابینی:

۱. بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۲. عوامل سبب زای بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۳. عوامل خطرزای بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۴. خصوصیات هلیکوباکتر پیلوری و پاتوژنز و راه‌های انتقال آن را بشناسد.
۵. راه‌های پیشگیری از بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۶. نحوه مراقبت (Surveillance) بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۷. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های مری و معده را بشناسد.
۸. بار بیماری در جامعه و اثرات آن را بشناسد.

۹. عوامل ژنتیکی موثر بر بیماری را بدانند.

جدول ۲- برنامه درسی بیماری مری و معده

جلسه	عنوان درس	ملاحظات
۱	دیسفاژی - تهوع و استفراغ	
۲	خونریزی دستگاه گوارش فوقانی	
۳	اختلالات حرکتی مری	
۴	ریفلاکس مری به معده	
۵	اختلالات التهابی و عفونت‌های مری	
۶	اولسر پپتیک (جلسه ۱)	
۷	اولسر پپتیک (جلسه ۲)	
۸	گاستریت‌ها	
۹	گاستروپارزی	
۱۰	سندروم زولینجرالیسون	
۱۱	اختلالات جذبی (جلسه ۱)	
۱۲	اختلالات جذبی (جلسه ۲)	
۱۳	انسداد روده کوچک	
۱۴	تب مدیترانه‌ای خانوادگی (FMF)	
۱۵		

منابع:

- 1- Kasper DL., Braunwald E., Faucia A., Hauser S.L., Longo D.L., Jameson J.L, Harrison's of Internal Medicine, 16th Edition, 2005, McGraw-Hill Companies, Inc. New York, NY USA.
- 2- Goldman L., Ausiello D., Cecil Textbook of Medicine 22nd Edition, 2004, Saunders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 3- Yamada T., Alpers D.H., Owyang C. Kaplowitz N., Powel D.W., Laine L., Textbook of Gastroenterology, 4th Edition, 2003, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 4- Feldman M., Friendman L.S., Brandt L.J., Sleisenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease, 8th Edition, 2006, Sanders, Philadelphia, Pennsylvania, USA

نام درس: بیماری‌های کولون - بیماری‌های پانکراس (۳ واحد)

بیماری‌های کولون و علایم اسهال یبوست از شکایات شایع بیماران است که لازم است در مورد مکانیسم ایجاد، نحوه تشخیص، راههای پیشگیری و نحوه مدیریت بیماری‌ها شناخت پیدا شود.

اهداف کلی:

۱. شناخت بیماری‌های شایع کولون و پانکراس
۲. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های کولون و پانکراس و بررسی بار بیماری
۳. شناخت راه‌های پیشگیری بیماری‌های کولون و پانکراس
۴. آشنایی با راه‌های مراقبت (Surveillance) بیماری‌های کولون و پانکراس

اهداف بینابینی:

۱. بیماری‌های کولون و پانکراس را بشناسد.
۲. عوامل سبب‌زای بیماری‌های کولون و پانکراس را بشناسد.
۳. راه‌های پیشگیری بیماری‌های کولون و پانکراس را بشناسد.
۴. در بیماری‌های منتقله نظیر بیماری‌های اسهالی، نحوه شناخت همه‌گیری‌ها را بداند.
۵. چگونگی برخورد با همه‌گیری‌ها را بداند.
۶. نحوه مراقبت (Surveillance) بیماری‌های کولون و پانکراس را فراگیرد.
۷. عوامل خطرزای بیماری‌های کولون و پانکراس را بشناسد.
۸. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های کولون و پانکراس را بشناسد.
۹. بار بیماری در جامعه و اثرات آن را شناسایی کند.
۱۰. راه‌های انتقال را بداند.
۱۱. عوامل ژنتیکی موثر بر ایجاد بیماری را بشناسد.

جدول ۳- برنامه درسی بیماری‌های کولون - بیماری‌های پانکراس

ملاحظات	عنوان درس	جلسه
	اسهال و یبوست	۱
	خونریزی دستگاه گوارش	۲
	کولیت اولسروز	۳
	کرون	۴
	سندرم روده تحریک پذیر (IBS)	۵
	اختلالات عروقی روده	۶
	بیماری‌های دیورتیکولی	۷
	اختلالات آنورکتال	۸
	انسداد روده کوچک	۹
	آپاندیسیت حاد - پریتونیت	۱۰
	پانکراتیت حاد (جلسه ۱)	۱۱
	پانکراتیت حاد (جلسه ۲)	۱۲
	پانکراتیت مزمن	۱۳
		۱۴

منابع:

- 1- Kasper DL., Braunwald E., Faucia A., Hauser S.L., Longo D.L., Jameson J.L., Harrison's of Internal Medicine, 16th Edition, 2005, McGraw-Hill Companies, Inc. New York, NY USA.
- 2- Goldman L., Ausiello D., Cecil Textbook of Medicine 22nd Edition, 2004, Saunders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 3- Yamada T., Alpers D.H., Owyang C. Kaplowitz N., Powel D.W., Laine L., Textbook of Gastroenterology, 4th Edition, 2003, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 4- Feldman M., Friendman L.S., Brandt L.J., Sleisenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease, 8th Edition, 2006, Sanders, Philadelphia, Pennsylvania, USA

نام درس: بیماری‌های کبدی و صفراوی : هپاتیت‌ها (۳ واحد)

بیماری‌های کبدی و صفراوی و در راس آنها هپاتیت‌های ویروسی با توجه به نحوه انتقال و بار بیماری در جامعه بسیار مورد توجه هستند و با توجه به مزمن شدن هزینه بالایی را بر جامعه تحمیل می‌کنند. به علاوه واکسن هپاتیت B به عنوان یکی از روش‌های موثر در پیشگیری، نقش مهمی در پیشگیری سطح اول دارد.

اهداف کلی:

۱. شناخت بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها
۲. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها
۳. شناخت راه‌های پیشگیری بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها
۴. بررسی لزوم و نحوه اجرای واکسیناسیون (هپاتیت A و هپاتیت B)

اهداف بینابینی:

۱. بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها را بشناسد.
۲. عوامل سبب زای آنها را بشناسد.
۳. عوامل خطر زایی آن را شناسایی کند.
۴. راه‌های انتقال آنها را بداند.
۵. راه‌های پیشگیری را بشناسد.
۶. لزوم واکسیناسیون هپاتیت A و B را شناسایی کند و نحوه اجرای آنها را بداند.
۷. نحوه مراقبت (Surveillance) بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها را بشناسد.
۸. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های کبدی و صفراوی و هپاتیت‌ها را بداند.
۹. بار بیماری در جامعه و اثرات آن را بداند.
۱۰. عوامل ژنتیکی موثر بر ایجاد بیماری‌ها را بداند.
۱۱. نحوه بررسی اپیدمیولوژیک بیماری‌ها را بشناسد.

جدول ۴- برنامه درسی بیماری‌های کبدی و صفراوی : هپاتیت‌ها

جلسه	عنوان درس	ملاحظات
۱	زردی	
۲	آسیت	
۳	هپاتیت حاد ویروسی (جلسه ۱)	
۴	هپاتیت حاد ویروسی (جلسه ۲)	
۵	هپاتیت مزمن ویروسی (جلسه ۱)	
۶	هپاتیت مزمن ویروسی (جلسه ۲)	
۷	هپاتیت دارویی	
۸	هپاتیت خودایمنی	
۹	ویلسون - هموکروماتوز	
۱۰	بیماری الکلی کبدی	
۱۱	کبد چرب غیرالکلی	
۱۲	سیروز (جلسه ۱)	
۱۳	سیروز (جلسه ۲)	
۱۴	بیماری‌های کیسه صفرا (جلسه ۱)	
۱۵	بیماری‌های کیسه صفرا (جلسه ۲)	
۱۶	پیوند کبد	
۱۷		

منابع:

- 1- Kasper DL., Braunwald E., Faucia A., Hauser S.L., Longo D.L., Jameson J.L, Harrison's of Internal Medicine, 16th Edition, 2005, McGraw-Hill Companies, Inc. New York, NY USA.
- 2- Goldman L., Ausiello D., Cecil Textbook of Medicine 22nd Edition, 2004, Saunders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 3- Yamada T., Alpers D.H., Owyang C. Kaplowitz N., Powel D.W., Laine L., Textbook of Gastroenterology, 4th Edition, 2003, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 4- Feldman M., Friendman L.S., Brandt L.J., Sleisenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease, 8th Edition, 2006, Sanders, Philadelphia, Pennsylvania, USA

نام درس: بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی (۲ واحد)

بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی را می‌توان از جنبه‌های مختلف میکروبیولوژیک، اپیدمیولوژیک، مراقبت بیماری‌ها، ایمنی غذا و مدیریت خدمات بهداشتی مورد بررسی قرار داد. با توجه به شیوع این بیماری‌ها و تحمیل هزینه‌های انسانی و مالی بر جامعه لازم است که اهداف زیر به دست آید.

اهداف کلی:

۱. اصول کلی مربوط به بیماری‌های اسهالی و ناشی از غذا را بداند.
۲. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های اسهالی و ناشی از غذا را بداند.
۳. اصول مربوط به ایمنی غذا را بشناسد.
۴. نحوه پیشگیری و برنامه‌های مراقبت (Surveillance) بیماری‌های اسهالی و ناشی از غذا را بداند.

اهداف بینابینی:

۱. بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی را بشناسد.
۲. عوامل خطرزای آنها را شناسایی کند.
۳. عوامل سبب‌زا و میکروبی آنها را بشناسد.
۴. دوره کمون، علایم و نحوه درمان بیماری‌های اسهالی را بداند.
۵. نحوه انتقال و اینکه چه غذاهایی معمولاً چه میکروبی را منتقل می‌کنند، بداند.
۶. شناخت آزمایشگاهی میکروب‌ها را بداند.
۷. اصول PCR و نحوه اجرای آنها را بداند.
۸. اصول مقاومت میکروبی به آنتی‌بیوتیک‌ها را بداند.
۹. نحوه شناخت همه‌گیری و برخورد با آن را بداند.
۱۰. نحوه مراقبت (Surveillance) بیماری‌های اسهالی و بیماری‌های ناشی از غذا را بداند.
۱۱. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های اسهالی و ناشی از غذا را بشناسد.
۱۲. بار بیماری و اثر آن بر جامعه را بشناسد.

جدول ۵- برنامه درسی بیماری‌های ناشی از غذا و بیماری‌های اسهالی

جلسه	عنوان درس	ملاحظات
۱	کلیات اسهال	
۲	اشریشیاکلی (E.coli)	
۳	سالمونلا - شیگلا	
۴	ویبریو	
۵	کمپلیوباکتر - یرسینیا	
۶	باسیلوس سرئوس - استافیلوکوک	
۷	اسهال ویروسی (جلسه ۱)	
۸	اسهال ویروسی (جلسه ۲)	
۹	انگل‌ها (جلسه ۱)	
۱۰	انگل‌ها (جلسه ۲)	
۱۱	میکروبیولوژی مولکولی	
۱۲	بهداشت غذا Food safety	
۱۳	اسهال‌های ویروسی (جلسه ۲)	
۱۴		

منابع:

- 1- Kasper DL., Braunwald E., Faucia A., Hauser S.L., Longo D.L., Jameson J.L, Harrison's of Internal Medicine, 16th Edition, 2005, McGraw-Hill Companies, Inc. New York, NY USA.
- 2- Goldman L., Ausiello D., Cecil Textbook of Medicine 22nd Edition, 2004, Saunders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 3- Yamada T., Alpers D.H., Owyang C. Kaplowitz N., Powel D.W., Laine L., Textbook of Gastroenterology, 4th Edition, 2003, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 4- Feldman M., Friendman L.S., Brandt L.J., Sleisenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease, 8th Edition, 2006, Sanders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 5- Mandell, Douglas, Bennett. Principles and practice of infectious diseases, 6th edition, 2005.

نام درس: سرطان‌های دستگاه گوارش (۲ واحد)

سرطان‌های دستگاه گوارش به خصوص سرطان‌های معده و کولورکتال جزو شایع‌ترین سرطان‌ها در ایران و جهان هستند. از طرف دیگر شمال ایران در کمربند سرطان مری قرار دارد. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک سرطان‌ها و عوامل خطر زای آنها ما را در ارائه راه‌های پیشگیری، برنامه‌های غربالگری و شناخت زودرس آنها یاری می‌کند.

اهداف کلی:

۱. شناخت سرطان‌های دستگاه گوارش
۲. شناخت برنامه‌های غربالگری و تشخیص زودرس سرطان‌های گوارش
۳. شناخت عوامل ژنتیکی و عوامل خطرزا در ایجاد سرطان‌های گوارش
۴. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک سرطان‌های دستگاه گوارش

اهداف بینابینی

۱. سرطان‌های دستگاه گوارش را بشناسد.
۲. عوامل خطرزای سرطان‌های دستگاه گوارش را بشناسد.
۳. موتاسیون‌های ژنتیکی سرطان‌های گوارش و نحوه شناسایی آنها را بشناسد.
۴. نحوه مراقبت (Surveillance) سرطان‌های دستگاه گوارش را بشناسد.
۵. برنامه‌های غربالگری و تشخیص زودرس سرطان‌های گوارش را بشناسد.
۶. ویژگی‌های اپیدمیولوژیک سرطان‌های گوارشی را بشناسد.
۷. بار بیماری و اثرات آن را بر جامعه بداند.
۸. نحوه بررسی اپیدمیولوژیک سرطان گوارش را بداند.
۹. عوامل سبب زای سرطان‌های گوارش را بشناسد.

جدول ۶- برنامه درسی سرطان‌های دستگاه گوارش

ملاحظات	عنوان درس	جلسه
	تومورهای خوش خیم و بدخیم مری	۱
	تومورهای خوش خیم و بدخیم معده	۲
	تومورهای خوش خیم و بدخیم روده کوچک	۳
	پولیپ‌های روده بزرگ	۴
	تومورهای بدخیم روده بزرگ	۵
	تومورهای آنورکتال	۶
	تومورهای خوش خیم و بدخیم پانکراس - بیماری‌های کیستیک	۷
	تومورهای مجاری صفراوی و کیسه صفرا	۸
	تومورهای خوش خیم و بدخیم کبد	۹
	کلیات ژنتیک تومورها	۱۰
	ژنتیک تومورهای مری و معده	۱۱
	ژنتیک تومورهای روده بزرگ و پانکراس	۱۲
		۱۳
		۱۴

منابع:

- 1- Kasper DL., Braunwald E., Faucia A., Hauser S.L., Longo D.L., Jameson J.L., Harrison's of Internal Medicine, 16th Edition, 2005, McGraw-Hill Companies, Inc. New York, NY USA.
- 2- Goldman L., Ausiello D., Cecil Textbook of Medicine 22nd Edition, 2004, Saunders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 3- Yamada T., Alpers D.H., Owyang C. Kaplowitz N., Powel D.W., Laine L., Textbook of Gastroenterology, 4th Edition, 2003, Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 4- Feldman M., Friendman L.S., Brandt L.J., Sleisenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease, 8th Edition, 2006, Sanders, Philadelphia, Pennsylvania, USA
- 5- Vincent T DeVita, Samuel Hellman, and Steven A Rosenberg. , 2004.

نام درس: اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی

اپیدمیولوژی یکی از ابزارهای مهم بهداشت عمومی و پایه و اساس پزشکی جامعه‌نگر و طب پیشگیری را تشکیل می‌دهد. موفقیت در کنترل به موقع همه‌گیری‌ها و تشخیص زودرس بیماری‌های مزمن، نیازمند شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌ها است. بر این اساس لازم است که اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی با اهداف زیر در دوره برنامه MPH گنجانده شود.

اهداف کلی:

۱. شناخت انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و روش‌های مناسب آماری در حالات مختلف
۲. شناخت مفاهیم علمی اپیدمیولوژی به منظور اهداف پیشگیری و درمانی
۳. شناخت اصول پیشگیری به منظور حفظ سلامتی افراد سالم
۴. شناخت ویژگی‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های شایع گوارشی

اهداف بینابینی:

۱. تعریف اپیدمیولوژی و اهمیت زیربنایی آن در بیماری‌های گوارشی
۲. روش‌های متداول آماری در اپیدمیولوژی
۳. شناخت تعیین فراوانی‌ها و عوامل تعیین کننده
۴. شناخت مطالعات بالینی در بیماری‌های گوارشی (مطالعات غیرتجربی و تجربی)
۵. چگونگی تعیین میزان شیوع، بروز، مرگ و میر، سطح سلامت و
۶. نحوه جستجو در بانک‌های اطلاعاتی و ایده سازی
۷. چگونگی تعیین حجم نمونه
۸. تعیین اهداف و بیان فرضیه
۹. بررسی خطاهای احتمالی در نوشتن طرح‌های تحقیقاتی و اجرای آنها
۱۰. تعریف متغیرها
۱۱. آشنایی با مطالعات تحلیلی علیت
۱۲. آشنایی با نرم افزارهای آماری (SPSS)
۱۳. مفهوم خطاهای تصادفی و سیستماتیک
۱۴. شناسایی برنامه‌های غربالگری و تشخیص زودرس بیماری‌های گوارشی
۱۵. شناخت اصول کلی برنامه‌های مراقبتی (Surveillance)
۱۶. چگونگی استفاده از اپیدمیولوژی در خدمات بهداشتی بیماری‌های گوارشی

جدول ۷- برنامه درسی اپیدمیولوژی بیماری‌های گوارشی

ملاحظات	عنوان درس	جلسه
	Introduction to epidemiology of GI disease	۱
	From association to causation	۲
	Occurrence	۳
	Clinical research in GI (Text search)	۴
	Clinical research in GI (characteristics of a good research)	۵
	Clinical research in GI (objectives and hypothesis)	۶
	Clinical research in GI (sampling methods, sample size)	۷
	Clinical research in GI (Errors)	۸
	Clinical research in GI (variables)	۹
	Clinical research in GI (cross - sectional study)	۱۰
	Clinical research in GI (Case - control study)	۱۱
	Clinical research in GI (RCT)	۱۲
	Surveillance	۱۳
	Outbreaks	۱۴
	Validity and agreement	۱۵
	Prevalence ratio	۱۶
	Epidemiology and common GI diseases	۱۷
	Problem sets	۱۸

منابع:

- 1- Gordis L. Epidemiology, Elsevier Inc. Pennsylvania, 2004.
- 2- Last J.A dictionary of Epidemiology. 4th edition. Oxford University Press 2001.
- 3- Lwanga SK, Tye CY, Ayeni O (1999). Teaching health statistica. World health Organization. Geneva.
- 4- Kanapp R. Miller MC. Clinical epidemiology and biostatistics. William and Wilkins Publishing, Baltimore. 1997.
- 5- Brownson RC, Petitti DB (2000). Applied epidemiology. Oxford University Press, London.

- 6- Armenian KA, Shapiro. (1998) *Epidemiology and Health Services*. Oxford University Press. London.
- 7- Beaglehole R, Bonita R, Kjellstrom. *Basic epidemiology*. World Health Organization, Geneva. 1994
- ۸- آهلیوم‌آ، نورل آ. مقدمه‌ای بر اپیدمیولوژی نوین، ترجمه آزرندگان فیروز، ناصری کیومرث. انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
- ۹- جواد ال جی . کارآزمایی‌های شاهددار تصادفی. ترجمه سبحانی ع و ملایی م. انتشارات پورسینا. تهران ۱۳۸۰.
- ۱۰- گروه مؤلفین. (۱۳۸۳) روش‌شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی. معاونت تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۱۱- گروه مؤلفین سازمان بهداشت جهانی. روش تحقیق در سیستم‌های بهداشتی. ترجمه ستوده مرام و همکاران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. معاونت تحقیقات و فناوری. ۱۳۷۷.
- ۱۲- سوری ح، ثناگو م. خطاهای متداول در تحقیقات علوم پزشکی و کنترل آنها. انتشارات مرکز ملی تحقیقات علوم پزشکی کشور ۱۳۸۴.